

Sjunde roten, tomt 49

Kvarteret Lilla Berget

Tjugoåttonde roten 1637–57

Smedjegatans östra sida, sträckan Sillgatan– Köpmangatan

Sextonde roten 1657–70

7.49–50 Smedjegatan 4

Lars Andersson

1637–62, änkan 1663

1655: båtekarlar hos Lars Andersson

Som ålderman för strömbåtsgillet hade Lars Andersson vid rätten den 17.7.1662 vänt sig mot *Börje Andersson (Bohm)* som med sin nybyggda strömbåt ville tränga sig in i laget och gillet trots att hans *sal.fader Anders Eriksson* hade bortsålt både båt och skrå rättigheter.

Den 20.4.1663 företogs bouppteckning efter strömbåtsskepparen och åldermannen för strömbåtsgillet Lars Andersson. Hans änka *Brita Amundsdotter* var styvmoder till hans båda söner *Anders* och *Jonas (Jon) Larsson* för vilken *Per Torstensson källarmästare* var förmyndare, som tillgång upptogs del i "Rosan". Omnämnda är *Sven Hansson hattmakare* och *Jonas Månsson*. Den 23.5.1665 förfrågade sig förmyndarna Per Torstensson och Anders Andersson om hur de skulle handla med barnens skeppsparter och gamla kläder, som var ett äventyrligt gods. Enligt justitiekollegiet var det bäst att sälja det. När det gällde tenn och mässing fick de betänka sig. Förmyndarna skulle göra sitt bästa att infordra även ovissa skulder.

Den 17.7.1666 trädde *Jonas Månsson (Ekebom)* fram för justitiekollegiet och bad att bli kvitt en omyndig sal Lars Andersson "bothaskrå-åldermans" son Jon, eftersom han inte ville lära sig något och inte kunde låta sig tukta under någon preceptor eller disciplin. Han "håll sig heel dag ute och går, dock intet i Schoole". Sonen Anders förmyndare ville inte taga emot honom, eftersom han inte fick taga hand om honom strax efter faderns död och gossen nu var skämd. I 2½ år hade gossen varit hos Jonas Månsson, var nu 10 år gammal. Jonas Månsson sade sig ha tagit emot gossen av god vilja gratis att undervisa honom, om han ville lära sig något men eftersom han ingenting ville lära fordrade han betalning för sina omkostnader.

Anders Andersson sade sig inte veta, var de andre Jons "bröd" (medel?) var, ty Jonas Månsson satte gossen honom oveterligt hos en kamrerare i Skåne och denne kamrerare hade fått 30 rdr i kostpengar för honom. Anders Andersson befalldes av rätten att taga gossen till sig och "taga sig bekymmer" om honom såsom en förmyndare, vilket Anders Andersson vägrade, då gossen var för yr och ovetting. Jonas Månsson hade inför Burggreven lovat att ta hand om gossen "för intet"

Vid justitiekollegiet den 23.1.1669 berättade Per Torstensson, att Lars Andersson lämnade två söner efter sig, den yngre gick i skola och var hos Anders Andersson, den äldre var 19 år och ville fara med sin fars båtar på strömmen och var nu hos Per Torstensson.

Anders Larsson (Båthman) båtekarl

1670–81 M1678 1 tomt

Gustavi tomtöreslängder 1670–81

I december 1665 inlade *Olaus Felterus* på accisinspektoren Jonas Månsson Ekeboms vägnar en skrift, där denne tillstod sig att i egenskap av Lars Andersson (båtekarls) barns och *Anders Anderssons* pupillers svåger ha frågat efter en talja av 10 riksdalers värde, som inte hade uppförts i inventariet och som likväl hade försålts av Anders Andersson. Peder Torstensson vittnade då, att Jonas Månsson Ekebohm i *räntmästaren Daniel Nilssons* och *Anders Mörks* samt flera andras närvaro på *Bryngel Raddes* källare några gånger överljudt hade beskyllt Anders Andersson för att vara en tjuv, som hade försnillat sin sal. broder Lars Anderssons barns talja.

Anders och Jon Larsson vände sig den 6.3.1682 i rådhusrätten mot Per Torstensson källarmästare, som hade varit förmyndare för dem. Samma arvssak behandlades den 8.9.1683, då även Anders Andersson och (dennes son) *Oluf Klooth* omtalas (se 6.23) Joen Larsson hade krav på 484 daler 3 öre. Ännu i bouppteckningen efter Per Torstensson och vid rådhusrätten den 12.2.1691 omtalas Jon Larsson och Anders Larsson som fordringsägare.

Åldermannen för strömbåtgillet Anders Larsson Båthman fick den 20.4.1696 gravitationsbevis för sin gård på Smedjegatan. Båtekarlen Anders Larssons hustru *Anna Hansdotter* omtalas bland dem som bakade under ofriden den 18.7.1692. I Gustavi räkenskaper omtalas Anders Larsson båtekarls begravning den 14.5.1698 (bou först 20.11.1724?). Hans änka ägde gården ännu 1720 enligt tomtöreslängderna och hade 1708 även köpt gården söder om denna. I gården omtalas som inneboende utom änkan 1710 *enrollerade Matthis Båthman*, *båtskeppar Tom Hansson*, *båtsman Biörn Olofsson*, *båtskeppar Olof Persson*, *Bengt Andersson* och *styrman Olof Bruce*.

1717 bodde hos henne sonen *Christopher Båthman af amiralitetet* och pigan *Malin Pärsson*. I Anders Larssons änkas arvingars gård bor 1725 båtedrängen And. Månsson

Anders Larsson Båtmans änka benämnes *Annika* i bouppteckningen efter henne den 8.3.1725, då behållningen anges till 1201 daler 22 öre smt (mot 3749 daler 19 öre efter mannen). I bouppteckningen säges hon och mannen ha ägt hus och gård på Smedjegatan mellan blockmakare Lars Aschengrens obebyggda tomt i norr och perukmakare Claude Souchon i söder.

De som 1725 delade arvet var sönerna *Christian* och *Anders*, dottern *Catarina* samt avkomma efter ett par av Anders Larsson Båthmans döda söner *Hans* o *Matthias*. Sonen *Matthias Andersson Båthman* omtalas i Uddevalla rådhusrätts protokoll som måg till *hustru Karin sal. Pehr Torgersson*. Han var död 1724 då hans hustru sades heta *Hedvig*. Sonen *Lars Båthman*, *adlad Palmencrona* (född 5.6.1670 och död 17.10.1724 barnlös) var gift med *handl. Jonas Raddes* (död 1706) änka *Ingrid Berling*. Han sköt sig i förtvivlan över att vara inblandad i Marstrands överlämnande till *Tordenskjöld*.

Hans änka avsåg sig allt arv efter svärmodern (Berg 1, 1 sid. 329).

Arvingarna (sönerna *löjtnant Christian Båthman*, död 1728, *Andris Båthman*, dottern *Sara Båthman* och mågen *Anders Tjernstedt*, gift med *Wilhelm Bruces* änka *Catarina Båthman*) sålde den 18 september samma år gården för 800 d smt till

skepparen Petter Boije

som erhöll uppbud den 4.10.1725 av framlidne båtekarlen Anders Båthmans hus och gård belägen på Smedjegatan emellan perukmakaren mästare Souchons gård å västra och herr handelsman Rosenbuschs gård å östra sidan, vilket han hade tillhandlat sig av samtliga båtekarls arvingar.

Skepparen Petter Boije fick fasta på gården (areal 81'×28') den 4.12.1725. Den pantsattes den 10.2.1735 till *Samuel Schultz* för lån av 150 d smt och betecknas som hus, gård och tomt belägna mellan handelsmannen Rosenbuschs tomt på norra och perukmakaren Souchons på södra sidan.

Den ägdes 1737 av

hökaren Arvid Haraldsson

och 1740–47 av

krögaren Anders Bohrén.

Skepparen Erik Meijer

lät den 9.3.1747 första gången uppbjuda en på Smedjegatan belägen och obebyggd tomt emellan framl. herr rådman Rosenbuschs arvingars tomt å ena och avlidne perukmakaren Souchons änkas å andra sidan, som han köpt av borgaren Anders Boréen för 340 d smt den 12.1.1747.

Det sades den 28.5.1750, att Erik Meijer ägde ograverad fast egendom hus och gård på Smedjegatan emellan sal. rådman Rosenbusch å västra och perukmakaren Souchons änkas hus å södra sidan som han för lån av 400 d smt. pantade till *perukmakaren Joh. Sahlbergs* (se 7.35) *omyndige son Nicolaus Sahlberg* (genom *kontrollör Almgren*)

Trähandlare James Marschall köpte denna gård på offentlig auktion för 2 000 d smt. Vid hans första uppbud av Erik Meijers gård den 16.4.1753 sades den ligga på Smedjegatan mellan avl. rådmannen Herr Sigbrandt Rosenbuschs obebyggda tomt å ena och kommerserådet välborne Herr Colin Cambels hus å andra sidan belägna hus och gård

Rangela Meyer gjorde ett tydligen misslyckat försök att återvinna gården om det nu var denna hus och gård hon köpte den 16.10.1753 av James Marschall för 1 300 d smt. Pantade gården 18.10.1753 för skuld av 450 d smt.

Men James Marschall kunde den 31.10.1753 pantsätta gården för lån av 2 000 d smt av kommerserådet Collin Cambel. Från 1775 benämnes James Marschall handelsman. 1785 bor hos honom *slaktaren Johan Gierow.*

Hus och gård ägdes ännu 1790 av hans arvingar och såldes av *Robert Marschall* 1792.

1800 var avlidne *stadsfiskal Gillerstedts dotter* ägare. 7.49 uppbjöds 12.11.1821 av *notarie Carl H. Gillerstedt* och ett knappt halvår därefter den 4.3.1822 av

hökare Jonas Wetterberg,

död barnlös 16.8.1834. Gift med *Ingrid Wedin*, död 5/9 1834, dotter av *Ivar Wedin*. Makarna efterlämnade (bou 21.10.1834) ett tvåvånings trähus med 7.49, Smedjegatan samt 7.50 med en korsvirkesbyggnad, 3 050 rdr bco (Berg II:11–12).

Senare uppbud av 7.49

De sammanslagna tomterna 7.49–50 uppbjöds 14.3.1836 av *hökare Anders Andersson.*